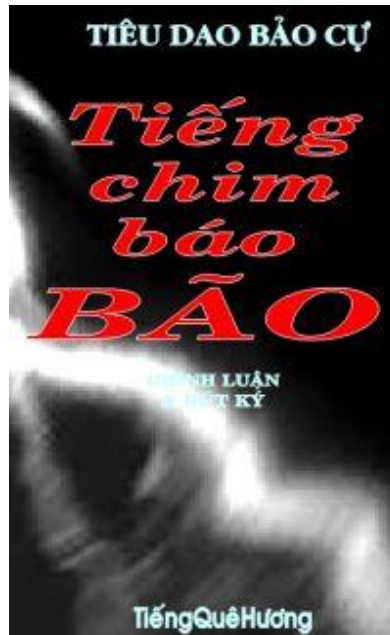

“Tiếng chim báo bão” - Tiêu Dao Bảo Cự

Trịnh Bình An

Trong tay tôi là “Tiếng Chim báo bão” của Tiêu Dao Bảo Cự do Tủ Sách Tiếng Quê Hương xuất bản.

Suy nghĩ đầu tiên vụt hiện lên trong đầu: “Tại sao Tiếng Quê Hương lại in Tiêu Dao Bảo Cự?” - Lật sơ qua thấy đa số là những bài viết đã được đăng tải trên nhiều trang web, lại hỏi: “Cũ vậy ai mua?”

Từ nhiều năm qua Tiêu Dao Bảo Cự là một cái tên thu hút sự chú ý đặc biệt của dư luận trong cũng như ngoài nước, người khen cũng lắm kẻ chê cũng nhiều. Nói chung, Tiêu Dao Bảo Cự là một cái tên nhạy cảm, đa số đều biết đó là một nhà văn phản kháng, chống chế độ độc tài, nhưng vẫn dè dặt vì quá khứ của anh.

Nhà văn Tiêu Dao Bảo Cự tên thật là Bảo Cự, sinh năm 1945 tại Huế. Trong thời gian năm 1966, anh là một trong những người lãnh đạo hàng đầu của phong trào thanh niên sinh viên Huế. Anh được kết nạp vào Đảng năm 1974 và sau năm 1975 là Ủy viên thường trực của Hội Văn nghệ tỉnh Lâm Đồng và là Phó Tổng Biên tập tạp chí Langbian. Nhà văn Tiêu Dao Bảo Cự bị khai trừ ra khỏi Đảng sau chuyến đi vận động trí thức ký tên vào kiến nghị đòi Đảng Cộng sản Việt Nam phải thực thi dân chủ. Từ đó anh bị Đảng trừ đày, bắt giam và quản chế như đã được anh ghi lại trong nhiều bài viết cũng như trong nhật ký “Tôi bày tỏ” (*Những người đi tìm tổ quốc - Trần Trung Đạo*)

Dù thắc mắc thế nhưng người viết vẫn không ngạc nhiên, Tủ sách Tiếng Quê Hương có những phương cách làm việc khá khác thường, như gửi sách trước, nhận tiền sau; hay chọn bìa sách cứng chỉ tô tiền cước vận chuyển... thành ra việc in những bài của Tiêu Dao Bảo Cự cũng khá lạ nhưng không là lạ nhất!

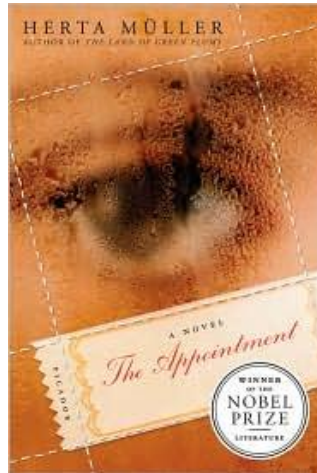
Nếu có dịp đọc tác phẩm “Cuộc hẹn” của Herta Muller (nhà văn vừa được giải Nobel Văn Chương 2009 - một người từng trải qua những cuộc xét hỏi và đe dọa của công an khi còn ở Romania, quê hương của tác giả) bạn sẽ thấy một sự trùng hợp: Hai nhà văn, hai khung trời, cùng phải đương đầu với một địch thủ gấp nhiều lần to lớn hơn, vừa thô bạo vừa quý quyết. Cách ứng phó của cả hai có những điểm khá giống nhau.

Trong cuộc chiến tâm lý và cân não, Tiêu Dao Bảo Cự tìm ra cách giúp ông bình tĩnh: Tọa thiền theo pháp môn Yoga. TDBC nói với Yên, vợ anh:

“Giả dụ có vào tù thì cũng là dịp tôi tu, thực hành nghiêm chỉnh 5 bài thiền của Ananda Marga Yoga, mau thành chánh quả.” Yên vẫn buồn: “Nhưng 5, 10 năm nữa thì em đã già, tóc bạc hết rồi và trong thời gian đó sống một mình em làm sao sống được.” Tôi cố an ủi Yên và hướng sang chuyện khác. Tôi có nghĩ đến nhưng chưa hề lo sợ chuyện ở tù. Điều này Yoga sẽ giúp tôi. Nếu tôi ở tù, đó cũng chính là Samskara, là nghiệp, là nhân quả thôi. Và tôi có thể tìm được giải thoát trong bất cứ hoàn cảnh nào.

C (một công an) mệt mỏi đến góc phòng ngồi kiểm báo đọc. Tôi cởi giày co chân lên, ngồi xếp bằng để thiền theo phép Yoga của Ananda Marga. Tôi đọc thầm câu mantra (một loại thần chú hay châm ngôn bằng tiếng Sanskrit) của bài thiền thứ hai có nghĩa là “Mọi vật đều là biểu hiện của đáng tối cao.” Câu mantra này giúp tôi sáng suốt và mở rộng lòng yêu thương *Tôi bày tỏ - TDBC*

nhà văn Đông phương dùng cách phương Đông, còn một cô thợ may châu Âu có thể làm gì để trấn tĩnh tinh thần? (Nhân vật “tôi” trong tiểu thuyết “Cuộc hẹn” của Herta Muller làm việc tại một xưởng may quốc doanh. Cô đã bỏ vào túi các bộ quần áo đàn ông xuất ra nước ngoài một mẫu vải có hàng chữ “Hãy cưới tôi”. Chuyện bị lộ, sau đó cô bị công an thường xuyên gọi lên tra hỏi)

Người bình dân có những cách đối phó rất thường nhưng không hẳn là không hữu hiệu. Khi có “cuộc hẹn”, cô thợ may bẻ và ăn một quả hồ đào. Cô còn luôn luôn mặc một cái áo mà cô đặt tên là “cái áo mọc thêm” vì nó có màu xanh lá cây.

Tôi không cưỡng lại được: Tôi mặc cái áo mọc thêm, tôi đập hai lần với hòn đá, làm cho bát đĩa kêu loong coong, và hột hồ đào vỡ ra. Rồi tôi ăn nó, Paul đi vào, dụi mình vì tiếng đập. Anh mặc đồ ngủ và uống liền một hay hai ly nước, hai ly nếu say khướt tôi qua. Tôi không cần hiểu từng chữ một. Tôi biết rất rõ anh sẽ nói gì khi uống nước:

Thật ra em chẳng tin vào cái hột, phải không?

Dĩ nhiên tôi không tin, cũng như tôi không tin vào tất cả những thói quen của tôi. Nhưng câu nói của anh làm tôi thêm bướng bỉnh.

Để cho em tin cái em muốn.

Paul không nói nữa, vì cả hai đều hiểu là không nên cãi nhau trước lúc tôi bị tra hỏi. Bạn cần giữ cái đầu lạnh.

Hầu hết mọi lần tra hỏi đều dài đằng đằng dù tôi có ăn hạt hồ đào. Nhưng làm sao tôi biết rằng cuộc thẩm vấn sẽ không tệ hơn nếu tôi không ăn? Paul không hiểu rằng anh càng cần nhắc tôi về chuyện thói quen với cái miệng ướt và cái ly độc cạn trước khi rời khỏi bàn thì tôi càng cần đến những thói quen đó.

Những ai từng bị thẩm vấn đều có những thói quen giúp họ giữ tinh thần một chút. Chúng có tác dụng hay không lại là chuyện khác. Không phải ai cũng làm vậy đâu, hình như chỉ có tôi thôi. Những thói quen cứ nảy nòi ra, từng cái một.

Cần giữ cái đầu lạnh.” là điều vô cùng quan trọng để đối phó với những thủ đoạn nham hiểm của công an: vặn vẹo, rình rập, dò xét, bao vây, cách ly, đe dọa.... “*Công an có mặt mọi nơi, mọi lúc quanh chúng tôi, như những bóng ma khi ẩn, khi hiện. Nếu thần kinh không vững quả khó sống trong hoàn cảnh này.*” Và Tiêu Dao Bảo Cự đã giữ được sự bình tĩnh của ông trong suốt thời gian bị tra vấn và trong 2 năm quản chế sau này.

Herta Muller cũng bình tĩnh không kém.

Khi bị thẩm vấn, tôi ngồi ở cái bàn nhỏ, vặn cái nút giữa những ngón tay, và bình tĩnh trả lời dù cho mọi giây thần kinh của tôi đang kêu inh ỏi. Albu đi tới đi lui; hấn cố bình thần tìm cho ra câu hỏi đúng cũng như tôi cố tìm câu trả lời đúng.

Chừng nào tôi giữ được bình tĩnh thì một lúc nào đó hẳn sẽ sai - Có thể là sai mọi thứ. Khi về nhà tôi thay áo màu xám. Cái áo này tôi gọi là “cái áo chờ đợi.” Một món quà của Paul. Tôi thường đặt tên lung tung lắm, nhưng chẳng hại gì, ngay cả những ngày tôi không bị gọi. Cái áo mọc thêm giúp tôi, và cái áo chờ đợi có lẽ giúp Paul. Nỗi sợ của anh cho tôi cao như trần nhà, cũng như nỗi sợ của tôi cho anh khi anh lê lét trong căn chung cư, anh chờ và uống, hoặc la cà trong thị trấn.

Đễ thở hơn nếu bạn là người đi ra ngoài, là người đem cái sợ đi và để cái hên ở nhà, nhất là khi có ai đó đang chờ bạn trở về. Còn ngồi nhà, chờ đợi, sẽ thấy thời gian kéo lê thê và thấy mình chỉ chực gãy đôi vì sợ hãi.

Sức mạnh mà tôi dựa vào những thói quen đã đến mức gần như siêu phàm. Albu hét lên:

Thấy chưa, mọi thứ đều có liên hệ.

Tôi xoay xoay cái nút áo và nói: Anh thấy như vậy, tôi thì không. (*Cuộc hẹn - HM*)

Bạo quyền nơi nào, thời nào cũng dùng những thủ đoạn đê hèn giống hệt nhau: không những khủng bố tinh thần nạn nhân, chúng còn làm những người chung quanh sợ hãi và xa lánh họ. Cảm giác bị ruồng bỏ là một cảm giác đáng sợ. Đó là cảm giác “*rất một mình*” *đậm vị đắng cay.* (*Tôi bày tỏ - TDBC*) Đáng sợ hơn nữa là cảm giác lạc lối, không biết điều mình làm là đúng hay sai. *<i>Có nhiều cách để chống lại cái xấu, cái ác và cách của chúng tôi làm thực sự có hiệu quả không... Tôi không bi quan nhưng thường xuyên tra vấn về ý nghĩa và phương cách mình làm.* (*Tôi bày tỏ - TDBC*)

Trong những giờ phút đơn độc, cả hai nhà văn cùng quay về cái họ chưa bị tước đoạt: Thiên nhiên. Thiên nhiên trở thành bạn, nguồn an ủi và sức sống.

Chúng tôi lại nói chuyện quản chế. Yên sợ tôi chịu đựng không nổi vì hai năm khá dài và chắc sẽ rất ít, thậm chí không có ai đến thăm tôi trong suốt thời gian đó. Tôi nói tôi chịu được vì tôi có khả năng vô hiệu hóa sự cô lập này. Tôi có nhiều việc phải làm: trồng cây hoàn chỉnh khu vườn, viết một cuốn tiểu thuyết, đọc sách tâm linh, ôn và học thêm ngoại ngữ. Và thiền nữa. Tôi nói đùa tôi sẽ tu thành chánh quả, ngồi ở nhà nhưng câu thông được với Đấng Tối Cao, hiểu biết được tình hình của toàn thế giới. Thực tình trước mắt tôi không hề thấy căng thẳng. Tôi đã sống gần như ẩn tu mấy năm và gần một năm qua tôi đã bị bao vây cô lập. Tôi đã gần gũi và cảm thông với trời xanh, ánh nắng, hoa lá, đất đá nhiều hơn với con người. *(Tôi bày tỏ - TDBC)*

Tôi thích nhìn ra cửa sổ. Những con chim én tự sáng chế ra những đường bay vòng tròn trên bầu trời rộng. Sáng nay chúng bay thấp, và tôi ăn hột hồ đào. Nhìn những con chim én, tôi thậm chí nghĩ hôm nay sẽ là một ngày hoàn toàn mới.

Từ lúc tôi bị gọi lên, hôm nay chỉ có thể là ngày bên cửa sổ dù tôi có thể thấy được nửa cái cây từ phía bàn Albu. Cái cây mọc cao một cánh tay từ ngày tôi bị gọi lên lần đầu tiên. Cái cây cho biết đó là mùa đông với cái thân trơ trụi, là mùa hè với tàng lá rậm. Những cái lá gật gù hay lắc lư theo gió, nhưng tôi thì không làm được như nó. Khi câu hỏi ngắn nghĩa là Albu muốn tôi phải trả lời ngay lập tức. Câu hỏi ngắn không có nghĩa là câu hỏi dễ trả lời.

Tôi cần phải nghĩ.

Cô muốn nói cô cần nghĩ ra nói láo, hấn gay gắt. Dĩ nhiên cô đã có câu trả lời rồi và cô muốn câu giờ, nhưng phải có não mới được. Mà cô làm chó gì có não.

Được thôi, vậy ra tôi ngu, nhưng không ngu đến mức nói điều bất lợi cho mình. Tôi cũng chẳng ngu đến mức để cho mình bị căng thẳng khi Albu tìm cách dò xét là tôi đang nói thật hay nói láo. Có lúc mắt hấn bình thường, có lúc mắt hấn nhìn xoáy vào tôi đến mức...*(Cuộc hẹn - HM)*

So sánh như trên cũng chỉ phần nào, vì Tiêu Dao Bảo Cự kể lại những điều thực tiễn hơn, sát sườn hơn, trong khi mặt đối mặt với guồng máy chính quyền, từ đó nhìn ra đối phương dù nắm mọi ưu thế vẫn luôn ngày ngày lo sợ.

S còn hỏi về 2 ý của Lĩnh mà tôi đã ghi trong NK. Lĩnh nói đại ý: Một ngàn người ở nước ngoài ủng hộ không bằng 10 người trong nước và hiện nay ai ở tù người đó ráng chịu để những người ở ngoài lo việc khác, duy trì phong trào. S hỏi tôi hiểu như thế nào về 2 ý này của Lĩnh.

Tôi nói tôi chỉ ghi vắn tắt, đã lâu tôi quên nhưng theo tôi hiểu Lĩnh muốn nói trong việc đấu tranh cho dân chủ, lực lượng trong nước đóng vai trò quyết định và phong trào ở đây ý nói sự đòi hỏi dân chủ của người dân. S hỏi gắng phong trào gì, do ai khởi xướng, tổ chức, hoạt động ra sao, có bao nhiêu người tham gia gồm những ai. Rõ ràng Nhà nước rất sợ chuyện này, đó là vấn đề tổ chức. *(Tôi bày tỏ - TDBC)*

Nếu bây giờ S hỏi lại về vụ phong trào, anh ta sẽ được nghe và cả được nhìn những tin tức, hình ảnh người dân đã dám đứng lên đòi quyền lợi chính đáng của họ. Hàng trăm người dân đã tụ tập đập phá nhà máy sản xuất ô tô của công ty Xuân Kiên (Vinaxuki) tại Mê Linh, Hà Nội, vì không đồng ý mức đền bù đất. Gần 2 trăm công nhân hốt rác Dân Lập xuống đường chống lại Quyết định của UBND thành phố với mục đích ăn chặn công lao của họ. Đến người phu quét rác, cái nghề mạt hạng, cũng dám căng biểu ngữ phản đối chống bóc lột. Ai khởi xướng, ai tổ chức họ? hay là con giun xéo lắm phải quặn.

<http://www.x-cafevn.org/forum/showthread.php?t=27060>

Các chiến dịch trấn áp của chính quyền vì thế ngày càng thô bạo. Nhà văn Văn Quang không có lệnh quản chế nhưng vẫn bị cô lập, vây hãm. Nhà báo Điều Cày bị tổng giam, vợ anh bị đầu tở. Giáo sư Nguyễn Huệ Chi bị giả mạo điện thư và vu khống... - Hơn mười năm trôi qua, nhà cầm quyền cộng sản vẫn không ngừng khủng bố người dân vì lo sợ tiếng nói của họ: *Nhưng tiếng nói lẻ loi lại có sức nặng ghê gớm của chân lý làm những kẻ nắm quyền lực phải hoảng sợ và ra sức trấn áp ((Tôi bày tỏ - TDBC)*

Aeschylus, nhà soạn bi kịch Hy Lạp cổ đại, từng nói: “Trong chiến tranh, sự thật là nạn nhân đầu tiên.” Nếu sống ở Việt Nam, ông sẽ phải than: Sự thật lúc nào cũng là nạn nhân. Nhưng đó là những nạn nhân đáng cho người ta kính trọng, như Trần Trung Đạo đã viết:

Tôi kính trọng anh vì anh là người có lý tưởng, đã vượt qua những tự ái, mặc cảm riêng tư để sống cho cái chung của đất nước. Sau 30 năm, trong lúc hầu hết bạn bè cùng đi với anh, dù biết mình sai, vẫn chọn đứng về phía chế độ để được vinh thân hay cần rặng chịu đựng để được sống bình an, anh đã cất lên tiếng nói. Tiếng nói của anh vô cùng cần thiết cho đất nước và nhất là cho các thế hệ trẻ hôm nay. *(Những người đi tìm tổ quốc – TTD)*

Điều Tiêu Dao Bảo Cự mong muốn không phải là lòng thương cảm hay sự kính trọng. Ước mơ của anh là có sự cảm thông, chia sẻ giữa mọi người; đó là sức mạnh căn cội giúp dân tộc Việt Nam đương cự mọi cơn bão hung hãn.

Đọc “Tiếng chim báo bão” để thấy cơn bão của cái-gọi-là Cách mạng Vô sản đã tàn nhẫn đốn chặt biết bao thế hệ thanh xuân đầy sức sống và nhiệt huyết. “Tiếng chim báo bão” ken đặc những kinh nghiệm cay đắng đau thương nhưng vô cùng quý giá cho những ai còn mang hoài bão đi tìm một tương lai mới cho đất nước và dân tộc.

“Tiếng chim báo bão” nói lên hy vọng của tác giả nhưng cũng là hy vọng của rất nhiều người Việt Nam:

Dù mỗi người có thể có quan điểm riêng của mình, nhưng tôi vẫn mong số trí thức dám công khai nói lên quan điểm, lương tri của mình không chỉ là số đếm trên đầu ngón tay. Tuy nhiên, tôi cũng hy vọng, như có người đã nói, có nhiều cách làm khác nhau và có nhiều trí thức ở trong guồng máy vẫn âm thầm và khôn khéo làm những việc có ích cho dân chủ và đất nước. *(Tôi bày tỏ - TDBC)*

Không riêng Việt Nam, toàn thế giới đang bước vào một thiên niên kỷ mới với nhiều biến động và nguy cơ. Để cùng sinh tồn, con người cần kết nối

với nhau để chung sức giải quyết. Chắc chắn nhân loại sẽ thực hiện được vì tất cả chúng ta đều có chung một điểm chính: tính Thiện.

Dù sao tôi vẫn tin vào con người. Mọi người, mọi vật đều là biểu hiện của Ý Thức Tối Cao. Trong những người bình thường nhất, trong những cán bộ công an, trong những người lãnh đạo, tính người, tính thiện bao giờ cũng tiềm ẩn. (*Tự sự cuối năm - TDBC*)

Khi nào còn giông bão, còn cần những tiếng chim khẩn thiết kêu vang. Xin chân thành cảm ơn nhà văn Tiêu Dao Bảo Cự.

Chú thích:

“Tiếng chim báo bão” của Tiêu Dao Bảo Cự do Tủ sách Tiếng Quê Hương phát hành - Mọi giao dịch xin gửi email cho Uyên Thao tại uyenthao1@juno.com hay uyenthao1@yahoo.com , hoặc gửi thư về: Uyên Thao - P.O Box 4653, Falls Church, VA 22044.

<http://www.trantrungdao.com/van/nhungnguoiditimtoquoc.htm>
Những người đi tìm tổ quốc- Trần Trung Đạo, trantrungdao.com

<http://www.x-cafevn.org/forum/showthread.php?t=27060>
Nghịệp đoàn Thu gom rác xuống đường biểu tình
x-cafevn.org, 09/06/2009

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2009/12/091221_disorder_hanoi.shtml
Dân đập phá nhà máy ô tô, bbc.co.uk, 21/12/2009

<http://www.nguoi-viet.com/absolutenm/anmviewer.asp?a=106138&z=1>
'Kẻ xấu' giả mạo điện thư ly gián bauxitevn.info, nguoi-viet.com,
28/12/2009

http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/Blogger-dieu-cay-wife-held-at-public-criticism-gminh-12262009141650.html?searchterm=None
Bà Dương Thị Tân, vợ blogger Điều Cày bị đầu tố, Gia Minh, rfa.org,
12/26/2009

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2009/12/091221_disorder_hanoi.shtml

Hàng trăm người dân đã tụ tập đập phá nhà máy sản xuất ô tô của công ty Xuân Kiên (Vinaxuki) tại Mê Linh, Hà Nội, vì không đồng ý mức đền bù đất.

<http://www.dcvonline.net/php/modules.php?name=News&file=article&sid=1350&mode=&order=0&thold=0>

http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/CaoDai-oratory-in-DinhQuan-attacked-TQuang-12292009113137.html

